BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ
OPĆINSKI NAČELNIK

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA OPĆINE TEŠANJ ZA 2021. GODINU

SADRŽAJ:

		Str.
1/	**Izvještaj o izvršenju Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu**	**1**
2/	**O b r a z l o ž e nj e**	**13**
2/1	Pravni osnov	13
3/	**Ostvarenje Budžeta**	**13**
3/1	**Ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja**	**14**
3/1/1	Analiza ostvarenja po grupama prihoda, primitaka i finansiranja	16
3/2	**Ostvarenje rashoda i izdataka**	**18**
3/2/1	Analiza ostvarenja po grupama rashoda i izdataka	21
4/	**Revizija**	**26**
5/	**Zaključak**	**27**

2/ O B R A Z L O Ž E NJ E:

2/1 PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za podnošenje ovog Izvještaja je sadržan u članu 96. i 97. Zakona o budžetima u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH", broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19).
Članom 96. Zakona o budžetima u Federaciji BiH utvrđeno je da Služba za finansije, privredu, komunalne i inspekcije poslove dostavlja Općinskom načelniku izvještaj o izvršenju budžeta za proteklu godinu, a Općinski načelnik je obavezan isti podnijeti na usvajanje Općinskom vijeću u roku od 6 mjeseci od završetka fiskalne godine.
Budžet za 2021. godinu je izvršavan na osnovu usvojenog Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 1/21 i 8/21), Odluke o izvršavanju Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 1/21 i 8/21) i Odluka o preraspodjeli sredstava broj: 02-02-1-2537-21-2/21, od 26.11.2021. godine , broj: 02-02-1-2537-21-3/21, od 06.12.2021. godine, broj: 02-02-1-2537-21-4/21, od 08.12.2021. godine, broj: 02-02-1-2537-21-5/21, od 13.12.2021. godine, broj: 02-02-1-2537-21-4/21, od 13.12.2021. godine i broj: 02-02-1-2537-21-6/21, od 15.12.2021. godine ("Službeni glasnik Općine Tešanj", broj: 11/21).

3/ OSTVARENJE BUDŽETA

Ukupni **prihodi i primici sa prenesenim sredstvima i finansiranjem** Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu iznosili su **18.390.285,35 KM**, što je manje od planiranog za **14,73%**, odnosno **3.175.714,65 KM** u apsolutnom iznosu.

Porezni i neporezni prihodi, koji se definišu i ostvaruju kao izvorni prihodi budžeta po zakonskim propisima, a na koje Općina ima odgovarajući utjecaj, **ostvareni su sa 106,23%, odnosno sa uvećanjem od 889.358,11 KM u apsolutnom iznosu.** Ovo pokazuje da su prihodi koji se prikupljaju prema unaprijed definisanim pravilima rasli više od projekcija koje su radile federalne institucije.

Umanjeno ostvarenje prihoda i primitaka je nastalo manje realizovanim grant sredstvima i manjim povlačenjem kreditnih sredstava. Ono je nastalo najvećim dijelom zbog dinamike realizacije projekata prikupljanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda, a vezano za nerealizovano kreditno zaduženje od 1.304.125,14 KM, te ino-grant od 970.000,00 KM. Aktivnosti su ugovorene i nalaze se u realizaciji, ali nisu okončane u izvještajnom periodu.

U odnosu na **2020. godinu** ostvarenje prihoda i primitaka je veće za **18,04%**, odnosno **2.810.004,30 KM**.

Rashodi i izdaci sa povratom sredstava finansiranja Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu ostvareni su u visini od **13.938.475,00 KM.** Ovako iskazano ostvarenje je na sličnom nivou iz 2020. godinu kada je ostvarenje iznosilo 13.912.965,01 KM.

Ovako realizovani iznos rashodovne strane Budžeta je posljedica prijenosa ugovorenih projekata u 2022. godinu u visini od 2,35 miliona KM, prijenosa projekta gradnje kanalizacionih kolektora koji se finansiraju iz kreditnih i grant sredstava ponovnim planiranjem u 2022. godini od 2,75 miliona KM, te prijenosom namjenskih sredstava za koja se nisu stekli uslovi realizacije od 0,27 miliona KM.

Ukupno posmatrano u Budžetu za 2021. godinu je iskazan akumulirani suficit od 4.451.810,35 KM. Akumulirana sredstva su tačkom 2. ovog Izvještaja prenesena i raspoređena u Budžet za 2022. godinu.

Na početku godine na računu Budžeta Općine je bilo 2.888.500,75 KM novčanih sredstava, a na kraju godine 5.779.651,62 KM.

Na početku godine stanje imovine Općine Tešanj je iznosilo 89.729.932,00 KM, a na kraju godine 91.640.968,00 KM.

Na početku godine izvori sredstava su iznosili 84.673.281,00 KM, a na kraju godine 86.243.825,00 KM.

Dugoročne obaveze na početku godine su iznosile 5.056.651,00 KM, a na kraju godine 5.397.144,00 KM, a odnose se na kreditno zaduženje za realizaciju projekta WATSAN.
Kratkoročne obaveze na početku godine su iznosile 884.947,00 KM, a na kraju godine 1.022.776,00 KM.

3/1 OSTVARENJE PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA

Ukupni **prihodi i primici sa prenesenim sredstvima i finansiranjem** Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu iznosili su **18.390.285,35 KM**.

Sve grupe izvornih prihoda Budžeta Općine za 2021. godinu, zajedno sa prenesenim sredstvima ostvareni su u većem ili približno planiranom obimu (ostvarenje od 100 do 109,50%). Budući da oni čine više od ¾ budžeta, ostvarenje budžeta u cijelosti se može okarakterisati kao izuzetno dobro.

Razlozi ukupno umanjene realizacije se višestruki, a mogu se iskazati u slijedećem:
- Grant sredstava i kreditno zaduženje za projekt izgradnje kanalizacionih kolektora su ostvareni umanjeno za 2.3 miliona KM, isključivo zbog dinamike realizacije projekta gradnje kanalizacionih kolektora koju prati i povlačenje sredstava granta i kredita. Ova sredstva će se realizovati tokom 2022. godine.
- Projekti vodnih naknada za 2021. godinu će biti doznačeni u 2022. godini u visini od 569.063,00 KM iako su projekti sa više od 90% realizovani tokom 2021. godine.
- Dio grant sredstava od 629.675,19 KM je doznačen u općinski budžet, ali je zbog nemogućnosti realizacije izvršeno storniranje istih i prijenos u 2022. godinu. Po realizaciji aktivnosti za koje su namijenjeni, isti će biti i oprihodovani i uključeni u općinskih budžet.

Shodno tome i u ranijim izvještajima je isticana kompeksnost planiranja i realizacije grant sredstava, budući da se budžeti svih nivoa vlasti planiraju i donose paralelno, tako da je teško izvršiti koordinaciju aktivnosti. Primjera radi vodne naknade se realizuju ili kroz kantonalni budžet ili dodjelom grant sredstava općinama, a što pravi ogromnu razliku u planiranju budžeta. S druge strane, realizacija istih slijedi različita pravila. Tako se dešava da se projekt realizuje u jednoj budžetskoj godini, a grant sredstva doznače u narednoj, ili obrnuto, tako da se grant sredstva doznače unaprijed, a realizacija vrši u narednoj godini po sticanju uslova za isto.

Ostvarenje prihoda, primitaka i finansiranja je iskazano u narednom tabelarnom i grafičkom pregledu:

R. BR.	GRUPA PRIHODA I PRIMITAKA	OSTVARENJE 2020	PLAN 2021	OSTVARENJE 2021	INDEX		% UČEŠĆA	
					5/3	5/4	2020	2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1a	POREZNI PRIHODI – DIREKTNI	3.244.553,82	3.869.000,00	4.115.571,87	1,27	1,06	20,82	22,38
1b	POREZNI PRIHODI – INDIREKTNI	4.757.948,57	5.510.000,00	5.935.784,13	1,25	1,08	30,54	32,28
2	NEPOREZNI PRIHODI	2.751.909,83	3.433.000,00	3.759.053,08	1,37	1,09	17,66	20,44
3	TEKUĆI GRANTOVI	1.708.010,53	1.470.000,00	1.360.949,03	0,80	0,93	10,96	7,40
4	KAPITALNI GRANTOVI	2.063.501,59	3.867.000,00	1.105.736,12	0,54	0,29	13,24	6,01
5	PRENESENA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA	558.291,00	1.667.000,00	1.667.316,26	2,99	1,00	3,58	9,07
6	FINANSIRANJE	496.065,71	1.750.000,00	445.874,86	0,90	0,25	3,18	2,42
	SVEGA:	15.580.281,05	21.566.000,00	18.390.285,35	1,18	0,85	100	100

Tabela 1. Ostvarenje osnovnih grupa prihoda, primitaka i finansiranja u 2020. i 2021. godini

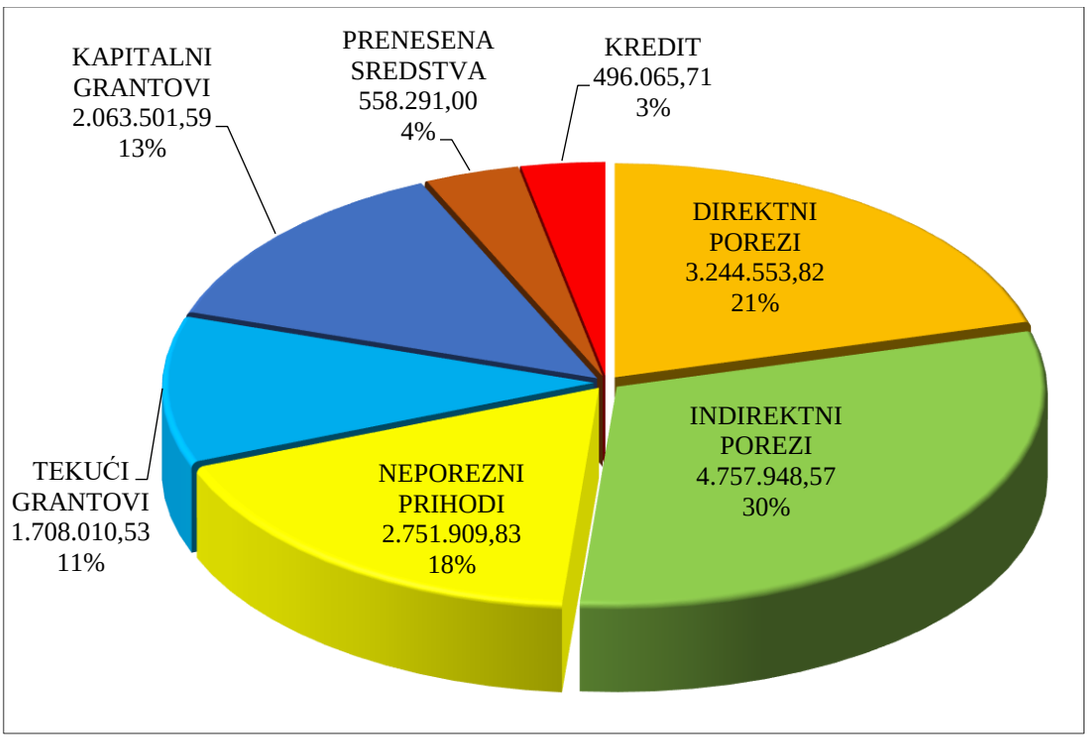

Grafikon 1. Struktura ostvarenih prihoda, primitaka i finansiranja za 2021. godinu

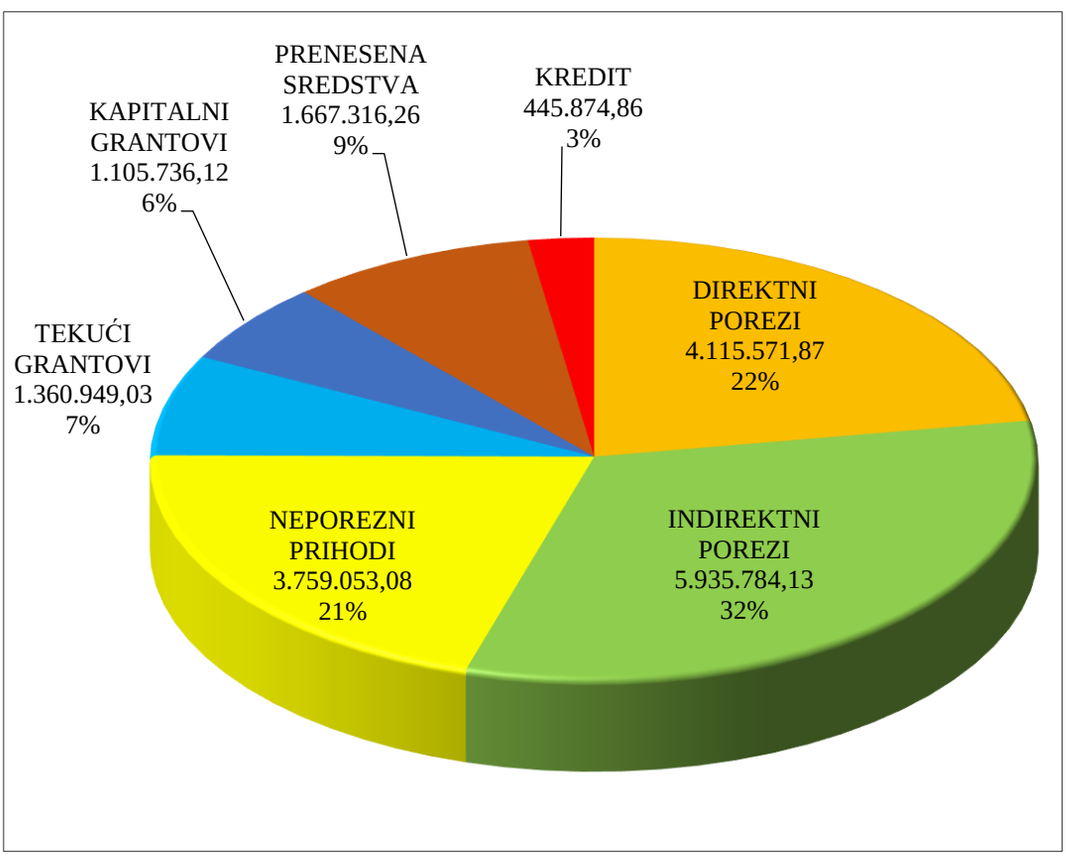

Grafikon 2. Struktura ostvarenih prihoda, primitaka sa finansiranjem za 2020. godinu

3/1/1 ANALIZA OSTVARENJA PO GRUPAMA PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA

Posmatrano pojedinačno po osnovnim grupama prihoda, primitaka i finansiranja, ostvarenje u odnosu na planirano je iskazano u slijedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

RED. BROJ	VRSTA PRIHODA, PRIMITAKA I FINANSIRANJA	PLANIRANI IZNOS	OSTVARENI IZNOS	PROCENT OSTVARENJA
1a	Direktni porezi	3.271.000,00	4.115.571,87	106,37
1b	Indirektni porezi	5.530.000,00	5.935.784,13	107,73
2	Neporezni prihodi	2.939.000,00	3.759.053,08	109,50
3	Tekući grantovi	1.727.000,00	1.360.949,03	92,58
4	Kapitalni grantovi i primici	4.251.000,00	1.105.736,12	28,59
5	Prenesena sredstva iz prethodne godine	1.829.000,00	1.667.316,26	100,02
6	Finansiranje	1.230.000,00	445.874,86	25,48
	SVEGA:	20.075.000,00	18.390.285,53	85,27

Tabela 2. Pregled ostvarenja prihoda, primitaka i finansiranja po grupama za 2021. godinu

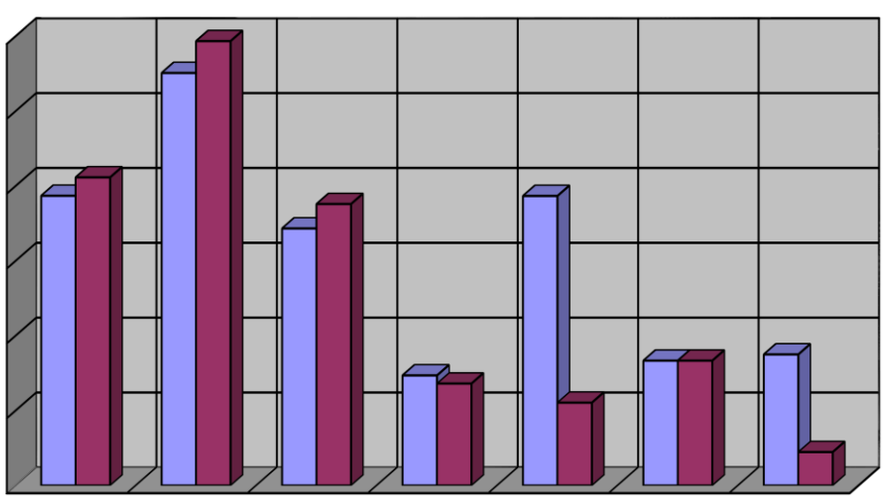

Grafikon 3. Pregled ostvarenja prihoda, primitaka i finansiranja za 2021. godinu po grupama

1. Porezni prihodi su ostvareni u većem obimu od planiranih sredstava za **7,17%**, odnosno **672.356,00 KM** u apsolutnom iznosu. Ova grupa prihoda predstavlja najznačajniji dio općinskog budžeta i čini blizu 44% svih prihoda i primitaka. Značaj ovih prihoda je posebno izražen u tome što su oni izvorni i nemaju namjenski karakter, te predstavljaju sigurnu osnovu za zadovoljenje opštedruštvenih potreba, kapitalna ulaganja i najznačajnijim

dijelom za grant podršku građanima, nevladinom sektoru, privrednim subjektima i ustanovama za koje se u protekloj godini izdvojilo više od 4,6 miliona KM.
U odnosu na 2020. godinu ovi prihodi su veći za 25,6%, odnosno 2.048.853,61 KM, u apsolutnom iznosu. Budući da nije bilo rasta poreznih stopa proizilazi da je u protekloj godini došlo do oporavka privrednih aktivnosti i ekonomskih tokova u cjelini. Uključujući i inflatorna kretanja, može se reći da je došlo do rasta poreske osnovice, tako da je ova grupa prihoda prešla dosadašnji rekordni nivo prihoda iz 2019. godine za 13,05%, odnosno 1.160.030,27 KM u apsolutnom iznosu.

"**Prihodi od indirektnih poreza**" koji obuhvataju PDV, kao najznačajniji općinski pojedinačni prihod, su ostvareni u većem obimu od planiranih za 7,73%, odnosno 425.784,13 KM.
Kako je to gore navedeno, upravo je oporavak privrednih aktivnosti uz inflatorna kretanja u najvećoj mjeri imao odraz upravo na ovu podgrupu prihoda. Upravo se u vrijeme krize desilo obrnuto, ova podgrupa prihoda je imala najveći pad, zbog njene velike elastičnosti i zavisnosti od privrednih kretanja.
U oba slučaja, pad, a potom rast ove podgrupe prihoda, koji je iznosio i više od 800.000,00 KM bili su uzrok izrada rebalansa tokom 2020. i 2021. godine.
Pored navedenog, naglašavamo da je i protekle godine obezbijeđeno zadržavanje uvećanog koeficijenta za općinu Tešanj u raspodjeli prihoda sa nivoa Federacije BiH, čime je obezbijeđeno dodatnih 530.000,00 KM. Ovaj koeficijent se za 2022. godinu umanjuje, ali je Općina poduzela niz aktivnosti da se zakonska regulativa u ovoj oblasti značanije izmjeni i popravi položaj lokalnih zajednica u cjelini.
Shodno tome, upravo Općina Tešanj predstavlja Savez općina i gradova Federacije BiH u okviru radne grupe za izradu metodologije za donošenje novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH.
Općina će kroz navedenu radnu grupu nastojati obezbijediti da se lokalnim zajednicama vraćaju prihodi u skladu sa uplaćenim porezima sa njihove teritorije, što aktuelno zakonsko ne obezbjeđuje. Prema aktuelnoj zakonskoj regulativi, ekonomske aktivnosti lokalne zajednice nemaju nikakav utjecaj na visinu njenih prihoda.
Takođe će se nastojati poboljšati položaj općina i gradova po vertikali, u odnosu na Federaciju BiH i kantone.

"**Direktni porezi**", za razliku od indirektnih, zavise od uplaćenih i ubranih prihoda na teritoriji Općine. Na ovu grupu prihoda direktan utjecaj imaju privredna kretanja i razvijenost lokane zajednice. Ovi prihodi su ostvareni u većem obimu od planiranog za 6,37%, odnosno 246.571,87 KM.
Kao što je to ranije isticano, pokazalo se da je privreda Tešnja daleko fleksibilnija u odnosu na sredine u kojima su locirani nekadašnji veliki privredni sistemi, te da ova podgrupa prihoda nije imala pad ni u vrijeme krize izazvane pandemijom COVOD-19 iz 2020. godine.
U okviru ove podgrupe potrebno je istaći da je ostvaren poseban rast u okviru prihoda od **"Porez na dohodak"**, čije uvećanje u odnosu ne prethodnu godinu iznosi 22,92%, odnosno **485.473,25 KM**.
Upravo ova vrsta prihoda bilježi najveći rast u odnosu na druge prihode, čime značaj ove vrste prihoda raste. Usporedbe radi, ovaj prihod je u odnosu na 2010. godinu uvećan za blizu dva i po puta (rast od 226%), tako da sada u strukturi poreznih prihoda čini ¼ istih, dok je nekada činio manje od 15% (2010. godina). Na visinu ovih prihoda utječe rast zaposlenosti, kao i rast primanja uposlenih koji se u značajnijoj mjeri osjetio posebno krajem protekle godine. Broj zaposlenih na teritoriji Općine Tešanj prema podatku porezne uprave FBiH na dan 31.12.2021. godine je iznosio 13.945 lica.
Takođe, porezi na imovinu Općien Tešanj su porasli, kako u odnosu na prethodnu godinu, tako i u odnosu na rekordno ostvarenje iz 2019. godine. Prije svega „Porez na promet nepokretnosti" je rastao za 45,69% u odnosu na 2020. godinu, takođe usljed rasta ekonomskih aktivnosti izazvanog prometovanjem nepokretnosti na koridoru autoputa Vc. Stoga se u narednom periodu očekuje dalji rast i značaj ove grupe prihoda.

2. Neporezni prihodi su ostvareni uvećano za **9.5%, odnosno 326.053,08 KM** u odnosu na planirani iznos.

Podgrupa "**Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine**" je ostvarena u većem obimu od planiranog za **7,58%,** odnosno 18.731,87 KM u apsolutnom iznosu. Samo jedna stavka u okviru podgrupe je ostvarena u značajnije manjem obimu od planiranog. Radi se o stavci "Ostali prihodi od imovine", koja je umanjena za 2.594,86 KM zbog manjeg obima aktivnosti. Kao što je vidljivo radi se o jako malom iznosu koji ni na koji način ne utječe na ukupno ostvarenje prihoda. Potrebno je istaći da ova podgrupa čini svega 7,7% grupe, ali da se, bez obzira na to, vodi računa o ostvarenju istih uz kontinuirani rast naplate ove grupe prihoda.

Podgrupa "**Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga**" je ostvarena u većem obimu od planiranog za **11,18%**, odnosno sa uvećanjem od **338.407,82 KM**.
Ova podgrupa čini blizu 90% svih neporeznih prihoda i samim tim predstavlja najvažniji njen dio.

U okviru ove podgrupe 15 od 20 stavki je ostvareno u većem iznosu od planiranog nivoa. U okviru ove podgrupe je potrebo istaći stavku „Naknade za korištenje šuma“ koja nije realizovana zbog suspenzije pražnjenja ove vrste prihoda općinama u protekloj godini (10.000,00 KM). Druga stavka sa evidentiranim umenjenjem je „Prihodi od naknade za korištenje građevinskog zemljišta“ sa umanjenjem od 3.499,30 KM. Radi se o prihodu koji se gasi, budući da je ova vrsta naknade ukinuta krajem prethodne godine i ista je planirana samo za iznos procijenjenih naplata potraživanja iz ranijih godina. Treća stavka je „Prihodi od komunalne naknade“ koja je realizovana u 86%-tnom iznosu, budući da se radi o relativno novoj vrsti prihoda čija naplata još uvijek treba da zaživi u cijelosti. Ova vrsta prihoda je zamijenila raniju naknadu za korištenje zemljišta. „Naknade za upotrebu cesta za vozila pravnih lica“ je umanjena za 12.07%, između ostalog i zbog djelimičnog pada privrednih aktivnosti u prethodnom periodu.

Podgrupa **„Novčane kazne i ostali prihodi“** su ostvareni u manjem obimu od planiranog za 19,55%, odnosno 31.086,91 KM u apsolutnom iznosu. Razlog tome je prijenos dijela ostvarenih prihoda od parkinga na teritoriji Tešnja u 2022. godinu, zbog promjene u načinu i vremenu obračuna prihoda. Prihod je ostvaren, ali je uplata od strane JKP Rad izvršena početkom 2022. godine, tako da ista predstavlja prihod te godine. Radi se o sredstvima u visini od 40.002,86 KM.

3. Tekući grantovi su ostvareni u manjem obimu od planiranog za **7,42%**, odnosno **109.050,97 KM** u apsolutnom iznosu.

U okviru ove grupe manje su ostvarene dvije stavke. Prvu čine grantovi međunarodnih organizacija koji su umanjeni za 36.600,00 KM u odnosu na planirani iznos. Razlog tome je realizacije dijela aktivnosti u vidu podrške kroz obuke, programe i projekte mjesnih sredina i drugih vidova, a koji ne podrazumjevaju doznaku sredstava u tekućem dijelu budžeta.
Druga stavka "Primljeni tekući grantovi viših nivoa vlasti i fondova (sredstva za stambeno zbrinjavanje, samozapošljavanje, stipendije i druge potrebe boračkih populacija i drugo)" je ostvarena umanjeno za 17,25%, odnosno 156.400,54 KM. Razlog tome je, značajnim dijelom, prijenos uplaćenih sredstava od strane ZE-DO kantona u visini od 110.850,00 KM za realizaciju u 2022. godinu. Ovi prihodi su doznačeni u izvještajnom periodu, ali su stornirani i preneseni u 2022. godinu kada će i biti distribuirani korisnicima i realizovani, kako u okviru prihoda, tako i rashoda budžeta. Drugi razlog umanjenja je manje odobreni i doznačeni iznosi stipendija ZE-DO kanona od ranije planiranog obima. Plan je rađen na bazi uvećanog upisa studenata u naredne godine odobravanjem bezuslovnih upisa (prijenos ispita) zbog stanja proizašlog iz pandemije.

4. Kapitalni grantovi i primici ostvareni su u manjem obimu od planiranih za **71,41%**, što u apsolutnom iznosu predstavlja **2.761.263,88** KM.

Potrebno je istaći da su nedostajuća sredstva iskazana u ovom izvještaju većim dijelom ili obezbijeđena i uplaćena na račun Općine, a potom stornirana za evidentiranje u 2022. godini ili ugovorena i odobrena ali nisu još uvijek bili stečeni uslovi za njihov transfer. Zbog toga ista nisu iskazana u ovom izvještajnom periodu. Razlozi za to su iskazani u slijedećem:

- Stavka „Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija“ u visini od **970.000,00 KM** predstavalja odobrena sredstva IPA granta za projekt prikupljanja i odvodnje otpadnih voda čija realizacija je u toku. Doznaka sredstava ovog granta je direktno vezana za dinamiku realizacije radova. Budući da su radovi zbog žalbenog postupka u tenderskoj proceduri kasno započeti, u izvještajnom periodu nije bilo fakturisanja niti povlačenja grant sredstava iz kojih se ti radovi i plaćaju. Pored toga, trenutno su usporeni projekti EU za BiH, zbog političke situacije rada institucija BiH.
- Dio sredstava od **629.675,19 KM** je doznačen općinskom budžetu ali su sredstva krajem godine stornirana i prebačena u Budžet za 2022. godinu, zbog njihovog namjenskog karaktera i utroška istih po sticanju uslova. Radi se o sredstvima za gradnju objekta osnovne škole u Medakovu od 200.000,00 KM, uređenje raskrsnice Jelah od 200.000,00 KM, nabavku vatrogasnog vozila od 40.000,00 KM, uređenje objekata osnovnih škola 30.000,00 KM i drugo.
- Dio sredstava u visini od **569.063,00 KM** je ugovoren sa Ministarstvom za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ZE-DO kantona – utrošak sredstava vodnih naknada, ali realizacija sredstava prati aktivnosti na gradnji vodovodne i kanalizacione infrastrukture. Ugovoreni dio radova je tokom izvještajnog perioda bio u završnoj fazi realizacije sa preko 90% realizoavnog, ali je doznaka sredstava vezana za okončanje cjelokupnog projekata. Stoga će ova sredstva biti doznačena tokom 2022. godine.

Da su ove aktivnosti okončane u izvještajnom periodu kapitalni grantovi bi bili ostvareni uvećano za gore navedenih 2,17 miliona KM, a procent ostvarenja bi iznosio visokih 84,71%.

5. Prenesena sredstva iz prethodne godine su ostvarena u planiranom obimu, kako je to definisano tačkom 2. Izvještaja o izvršenju Budžeta Općine za 2020. godinu.

6. Sredstva finansiranja – kreditno zaduženje je realizovano sa 25,48% planiranog obima, odnosno umanjeno za 1.304.125,14 KM.
Razlog za manju realizaciju kreditnih sredstava u 2021. godini je direktna veza povlačenja kredita sa realizacijom ugovorenih radova na projektu prikupljanje, odvodnja i prečišćavanje otpadnih voda (WATSAN).

Ovo predstavlja i jedan od razloga umanjenog ostvarenja prihodovne strane Budžeta.
Ukupni iznos povučenih kreditnih sredstava sa stanjem na dan 31.12.2021. godine iznosi 5.397.144,00 KM.

3/2 OSTVARENJE RASHODA I IZDATAKA

Rashodi i izdaci sa povratom sredstava finansiranja Budžeta Općine Tešanj za 2021. godinu ostvareni su u visini od **13.938.475,00 KM**, što je na približno istom nivou 2020. godine, sa neznatnim uvećanjem od 25.509,99 KM.

Osnovni razlozi umanjenog ostvarenja rashoda se mogu grupisati u slijedeće:

1. Prijenos i ponovno planiranje projekata u Budžetu za 2022. godinu u visini od **2.600.000,00 KM**. Radi se o projektu prikupljanja, odvodnje i prečišćavnja otpadnih voda. Razlog za ovaj prijenos je kasno ugovaranje nakon žalbenog postupka u postupku javne nabavke.
2. Nemogućnost blagovremene realizacije dijela ugovorenih aktivnosti, a koje su prenesene za realizaciju u 2022. godinu u visini od **2.649.538,01 KM** (definisano tačkom 2. Izvještaja).
3. Prijenos dijela ostvarenih namjenskih prihoda posebne naknade i Fonda za vatrogastvo od **640.000,00 KM** koji nisu utrošeni za realizaciju na stavkama "Opremanje civilne zaštite, jedinica i službi iz sredstava posebne naknade" i drugih zakonom definisanih izdataka. Ova sredstva su zbog zakonske obaveze i dinamike realizacije u cijelosti prenesena u Budžet za 2022. godinu.
4. Dinamika realizacije dijela projekata i aktivnosti koje se finansiraju iz grant sredstava, zbog čega je izvršeno storniranje prihoda i prijenos u 2022. godinu grant sredstava u visini **630.000,00 KM**.
5. **Ostvarene uštede** u okviru grupe rashoda vezane za rad organa uprave od **165.456,46 KM**.

Ovih 5 razloga u cjelini čine 6.694.994,47 KM. Da su ove aktivnosti okončane u izvještajnom periodu izvršenje budžeta bi iznosilo 20.623.469,47 KM, a procent ostvarenja budžeta bi iznosio 95,63%.

Ostvarenje i struktura rashoda i izdataka u 2021. godini iskazana je u slijedećem tabelarnom i grafičkom prikazu.

RED. BROJ	VRSTA RASHODA I IZDATAKA	OSTVARENJE ZA 2021. GODINU	PROCENTUALNO UČEŠĆE U OSTVARENJU
1	Sredstva za bruto plate i naknade	2.702.916,05	97,19
2.1.	Sredstva za materijal, energiju i usluge - rashodi organa uprave	1.023.227,49	92,13
2.2.	Sredstva za materijal, energiju i usluge - opštedruštvene potrebe	1.536.663,20	73,38
3	Tekući grantovi (transferi) i sredstva rezervi	4.616.456,94	90,48
4	Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci	3.965.192,62	38,23
5	Povrat sredstava finansiranja	94.018,70	89,54
SVEGA:		13.938.475,00	100

Tabela 3. Struktura ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u 2021. godini

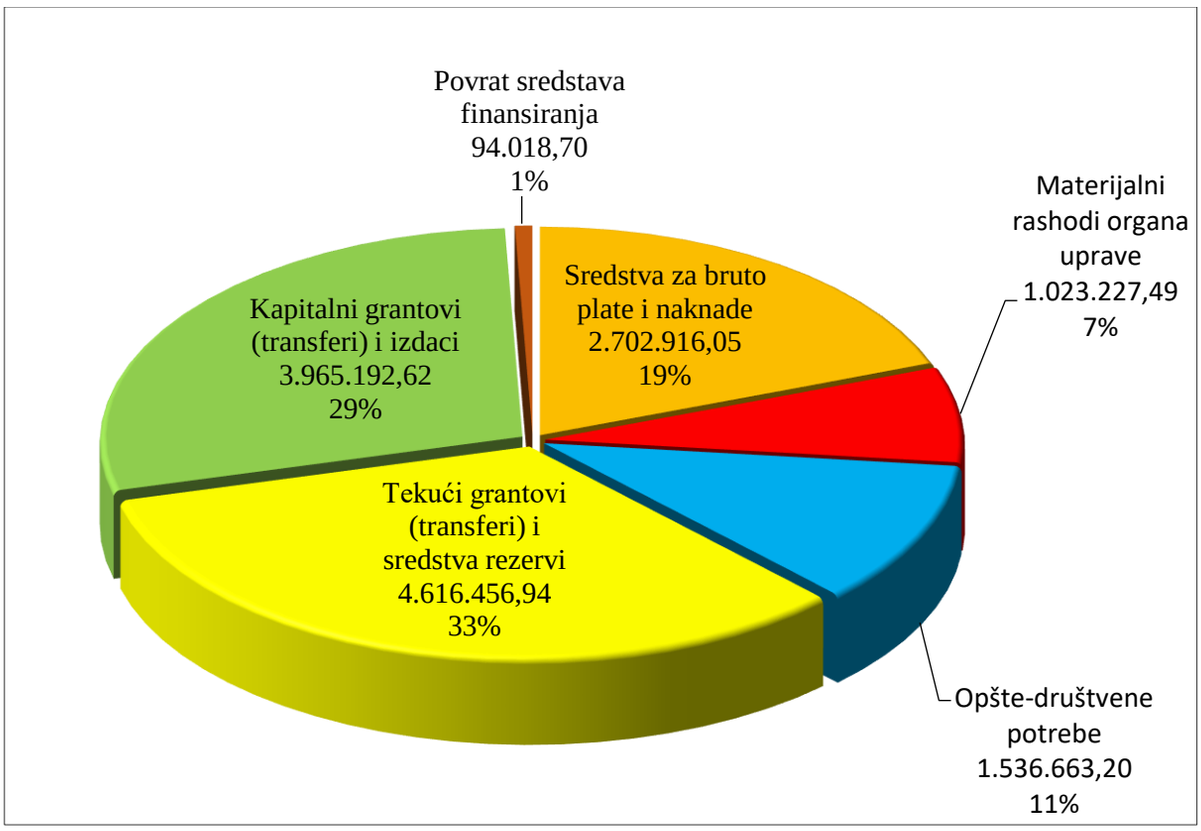

Grafikon 4. Struktura ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u 2021. godini

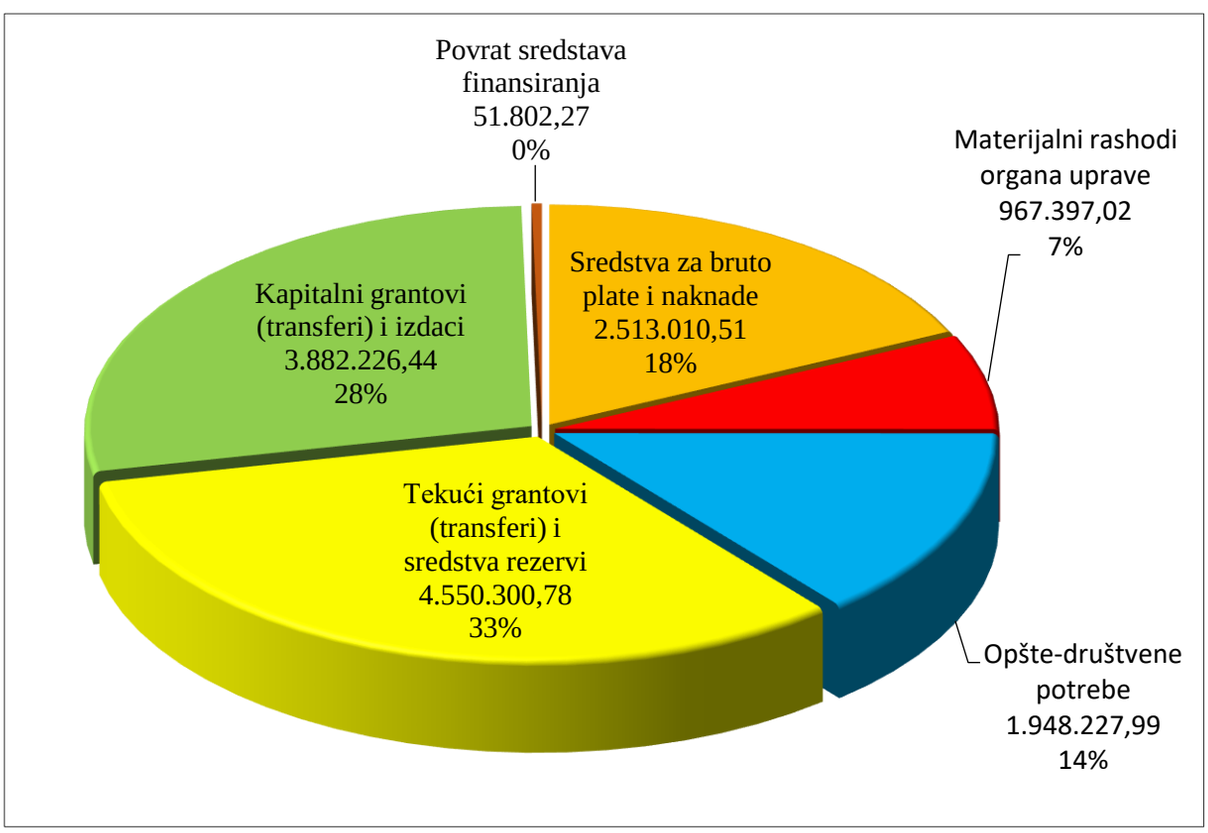

Grafikon 5. Struktura ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u 2020. godini

3/2/1 ANALIZA OSTVARENJA PO GRUPAMA RASHODA I IZDATAKA

Posmatrano pojedinačno po osnovnim grupama rashoda i izdataka ostvarenje u odnosu na planirane iznose je iskazano u slijedećem tabelarnom pregledu.

RED. BROJ	VRSTA RASHODA, IZDATAKA I OTPLATA KREDITA	PLAN ZA 2021. GODINU	OSTVARENJE ZA 2021. GODINU	PROCENT OSTVARENJA
1	Sredstva za bruto plate i naknade	2.781.000,00	2.702.916,05	97,19
2.1.	Direktni materijalni rashodi Ograna uprave	1.110.600,00	1.023.227,49	92,13
2.2.	Opštedruštvene potrebe	2.094.000,00	1.536.663,20	73,38
3	Tekući grantovi (transferi) i sredstva rezervi	5.102.400,00	4.616.456,94	90,48
4	Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci	10.373.000,00	3.965.192,62	38,23
5	Povrat sredstava finansiranja	105.000,00	94.018,70	89,54
SVEGA:		21.566.000,00	13.938.475,00	64,63

Tabela 4. Pregled ostvarenja rashoda i izdataka po grupama u 2021. godini

1. Sredstva za bruto plate i naknade su ostvarena u manjem obimu od planiranog za **2,81%.** U okviru ove grupe rashoda ostvarena je ušteda od **60.491,06 KM**. Sve stavke rashoda ove grupe su ostvarene u manjem obimu od planiranih iznosa. Ovdje ističemo da je općinska uprava uspostavljena tako da i dalje predstavlja lidera u efikasnoti i ekonomičnosti korištenja budžetskih resursa u Federaciji BiH, a to se mjeri procentima sredstava budžeta koja se izdvajaju za plate i naknade, kao i brojem uposlenih na hiljadu stanovnika.

2. Sredstva za materijal, energiju i usluge su ostvarena u manjem obimu od planiranog za **20,12%**, odnosno **644.709,31 KM** u apsolutnom iznosu. Ostvarenje po podgrupama ove grupe rashoda je slijedeće:

2.1. "Direktni materijalni rashodi organa uprave" ostvareni su u manjem obimu od planiranog za 7,87%, odnosno 87.372,51 KM u apsolutnom iznosu.
Budući da je ova grupa rashoda vezana isključivo za rad organa uprave, sva umanjena ostvarenja na stavkama se mogu okarakterisati kao ostvarene uštede. Organ uprave je radio isti posao sa manje resursa.
Od ušteda u ovoj podgrupi rashoda navodimo stavku „Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu“ koja je realizovana sa svega 20,78%, odnosno sa uštedom od 8.714,62 KM. Niz sastanaka i komisijskih aktivnosti, obavezujućih edukacija i slično je rađeno putem videolinka, bez trošenja dodatnih resursa Općine.
Smanjenje službenih putovanja je istovremeno doprinijelo i uštedama na stavci „Izdaci za usluge prijevoza, goriva i registracije motornih vozila“ koja je realizovana u 82,88%-tnom iznosu, odnosno sa uštedama od 5.820,16 KM.
Može se reći da su na 18 od ukupno 28 stavki načinjene značajnije uštede u radu, a da je samo na njih 4 zabilježeno uvećano ostvarenje u odnosu na planirane iznose. Pojedinačne uštede su generalno vezane za manje korištenje resursa uz iste aktivnosti (manji najam imovine, manje troškova na održavanju zgrade, manje angažovanje spoljnih saradnika po ugovorima o djelu i slično).
S druge strane, više su realizovana sredstva na slijedećim stavkama:
-„Izdaci za volonterski rad po osnovu ugovora“ su ostvareni uvećano za 6,97%, odnosno 3.484,11 KM, zbog većeg angažmana mladih na aktivnostima organa uprave Općine. S druge strane je istovremeno smanjeno angažmana lica po ugovorima o djelu. Tako je stavka „Ugovori o djelu“ realizovana umanjeno za 17,06%, odnosno 5.970,00 KM.
-„Izdaci za javno informisanje, štampanje i medije (službena glasila, časopisi i dr. literatura, izrada biltena, usluge štampanja, internet stranica, izdavaštvo i dr.)“ su ostvareni uvećano za 5,23%, odnosno 1.926,87 KM, uz istovremeno smanjenje sredstava na komplementarnoj stavci „Oglašavanje putem medija (informisanje javnosti o radu Vijeća, Organa uprave i drugo)“ koja je ostvarena u manjem obimu za 3.363,96 KM.
-„Materijal i usluge za održavanje i popravak vozila“ je ostvarena uvećano za 4,43%, odnosno 1.108,16 KM. Uvećanje je nastalo zbog starosti većine vozila PVJ, a isto je nastalo uz istovremene uštede na drugim stavkama održavanja (zgrada i oprema od ukupno 14.746,82 KM).

2.2. Ostale usluge za opštedruštvene potrebe ostvarene su u manjem obimu od planiranog za 26,62%, odnosno 557.336,80 KM u apsolutnom iznosu.
U okviru ove podgrupe, svega 3 stavke rashoda, od ukupno 13, su ostvarene u većem obimu od planiranog. Sva uvećanja zbirno čine 0,32% ukupnih sredstava podgrupe i iznose 4.995,63 KM. Sva 3 nastala uvećanja, koja inose 1,29, 4,82 i 6,19% su vezana za obim aktivnosti održavanja, a u cijelosti su pokrivena preraspodjelom sredstava sa ušteda na drugim stavkama ove podgrupe rashoda.

S druge strane, preostale stavke rashoda su ostvarene u približno planiranom ili manjem obimu od planiranog. U okviru stavki koje su ostvarene u manjem obimu potrebno je izdvojiti slijedeće:
- Stavka „Interventne i preventivne mjere - ublažavanje i otklanjanje posljedica prirodne nesreće i sprečavanje nastanka novih šteta“ je ostvarena u manjem obimu od planiranog za 193.942,25 KM. Razlog za to je ne postojanje potrebe za provođenje interventnih mjera. Protekla godina je bila bez stanja prirodne nesreće, pa samim tim ni sredstva nisu korištena za otklanjanje posljedica i slično. Ova sredstva su namjenska i ukoliko se ne utroše prenose se u cijelosti u narednu budžetsku godinu. Stoga je prijenos ovih sredstava, uključujući i sredstva za opremanje jedinica civilne zaštite, porastao na 630.000,00 KM (Budžet za 2022. godinu).
- Stavka "Sredstva za deminiranje i trajno obilježavanje minskih polja" nije korištena budući da su bila ponovo planirana kao inicijalna za realizaciju projekta koje su trebali finansirati donatori, ali se to nije ostvarilo. Najavljena je promjena načina realizacije ovih projekata koja više neće ići kroz općinske budžete.
- Stavka "Zimsko održavanje puteva prema usvojenom Programu (mreža lokalnih puteva Općine)" je realizovana u manjem iznosu od planiranog za 67.068,29 KM. U ovom slučaju se radi o uštedi koja je nastala zbog manjeg broja sniježnih dana i načina ugovaranja pružanja usluge prema istim.
- Stavka „Održavanje i sanacija makadamskih puteva, propusta i priključaka“ je realizovana u manjem iznosu od planiranog za 126.543,64 KM. Prije svega, potrebno je istaći da je planirani obim aktivnosti za 2021. godinu realizovan u 90%-tnom obimu, ali sa nižim ugovorenim cijenama usluga. Općina je u protekloj godini kroz postupak javne nabavke obezbijedila niske cijene usluga, čime je obebijeđeno da se planirani obim aktivnosti realizuje sa manje finsnsijskih sredstava. Drugi razlog je vezan za nerealizovane naloge koji nisu okončani do 31.12.2021. godine, a koji će se realizovati na teret rashoda 2022. godine.
- Stavka "Održavanje asfaltnih puteva i ulica, horizontalne i vertikalne signalizacije" je ostvarena umanjeno za 93.494,50 KM. I u ovom slučaju se radi o povoljnijem ugovaranju i potrebi manje finansijskih sredstava za realizaciju planiranih aktivnosti u cjelini, uz prijenos dijela naloga za realizaciju na teret rashoda 2022. godine.
- Stavka "Ostale medicinske usluge - deratizacija, uzorkovanje i druge analize" je realizovana u manjem iznosu od planiranog za 9.662,46 KM. Razlog umanjenja je postignuta daleko povoljnija cijena usluge za deratizaciju od ranije uobičajenih cijena.
- Stavka "Podrška projektima prema usvojenoj Strategiji razvoja – tekuće aktivnosti i operativni troškovi realizacije" je realizovana u manjem iznosu od planiranog za 19.247,94 KM. Razlog umanjenog ostvarenja je realizacija ciljeva općinske Strategije kroz projekte evidentirane u okviru drugih stavki rashoda i izdataka, tako da nije postojala potreba za realizaciju ovog dijela sredstava. Ističemo da je uspostavljena posebna veza Budžeta sa Strategijom gdje su locirane budžetske stavke i kodovi projekata, te da smo jedina općina u Federaciji BiH koja na takav način prati realizaciju strateških ciljeva.

3. Tekući grantovi (transferi), kamate i sredstva rezervi su ostvareni u manjem obimu od planiranog za **9,52%**, odnosno **485.943,06 KM** u apsolutnom iznosu.

Posmatrano pojedinačno po podgrupama ostvarenje unutar ove grupe rashoda je slijedeće:

3.1. Grantovi mjesnim zajednicama za redovnu djelatnost su ostvareni u 88,23%-tnom iznosu. Raspodjela sredstava je vršena u skladu sa općinskom Odlukom svim mjesnim zajednicama. U 2021. godini nije vršena obustava dodijeljenih sredstava MZ. Ugovor za vršenje knjigovodstvenih usluga od strane jedinstvenog knjigovodstvenog servisa se ispunjava u cijelosti, čime je nastavljena dobra praksa monitoringa i provođenja kontrole utroška sredstava. U ovom segmentu je postignuta odgovarajuća ušteda budući da je, kroz javnu nabavku, obezbijeđena nižu cijenu ovih usluga od prethodnog trogodišnjeg ugovora.
Umanjenje je nastalo i u dijelu izdvajanja za zimsko održavanje putve, gdje je ostvarena ušteda od 34.456,25 KM iz istih razloga kao u zimskom održavanju putem ugovora unutar Organa uprave.

3.2. *Grantovi socijalne zaštite i pomoći* su ostvareni umanjeno u odnosu na planirana sredstva za 3,15%, odnosno 45.029,82 KM.
U okviru ove podgrupe 22 od ukupno 27 stavki je realizovano u približno planiranom obimu, od čega je njih 19 realizovano u 100%-tnom iznosu.

Umanjeno ostvarenje u većem procentu od 6% je evidentirano na pet stavki od čega su dvije vezane za namjenska grant sredstva. Radi se o stavkama: „Sredstva za ostale pomoći boračkih populacija iz Budžeta ZE-DO kantona“ i „Sredstva za stambeno zbrinjavanje boračkih populacija iz Budžeta ZE-DO kantona", koje su u zbiru ostvarene u manjem obimu za 24.615,71 KM (8,87 i 12,21%). Razlog za to nije izostanak grant sredstava, nego prijenos dijela doznačenih grantova za utrošak u 2022. godini kada se za to steknu uslovi. Radi se o sredstvima od 110.850,00 KM. Stoga se može reći, da su ova sredstva utrošena u izvještajnom periodu, ostvarenje bi bilo veće od planiranog.
Preostale tri stavke ostvarene u manjem obimu su: „Subvencioniranje grijanja i komunalnih usluga za penzionere i socijalno ugrožena lica“, „Sredstva za podjelu robnih paketa najugroženijim licima“ i „Sufinansiranje pravne zaštite boračkih populacija“. Ove stavke su realizovane u skladu sa iskazanim zahtjevima i potrebama, te obračunima komunalnih usluga definisanih korisnika. Shodno tome je i realizacija vezane za iskazane potrebe i u tačno iskazanom iznosu.

3.3. *Grantovi za kulturu, obrazovanje i mlade* su ostvareni umanjeno za 14,95%, odnosno 160.287,59 KM.

U okviru ove podgrupe 6 od ukupno 14 stavki je realizovano u približno planiranom obimu, bez prekoračenja.
S druge strana, zbog specifičnih okolnosti u postpandemijskom vremenu i planiranja vezanog za te okolnosti je doveo do značajnijeg umanjenog ostvarenja na 8 stavki grantova.
Izdvajaju se slijedeće pozicije:
- Stavke „Program stipendiranja - Sredstva za stipendije Ministarstva obrazovanja i finansijska podrška školovanju iz budžeta Općine“ sa umanjenjem od 67.095,00 KM i „Sredstva za stipendije studentima boračkih populacija iz Budžeta ZE-DO kantona“ sa umenjenjem od 35.100,00 KM. Umanjenje ove dvije stavke koje iznosi 102.195,00 KM je osnovni razlog umanjenog ostvarenja grupe u cjelini. Razlog umanjenja je taj da se planiranje potrebnih sredstava radilo na bazi uvećanog upisa studenata u naredne godine, odobravanjem bezuslovnih upisa (prijenos ispita) zbog stanja proizašlog iz pandemije, a što nije praćeno sredstvima Kantona.
- Stavke „Grantovi osnovnim školama“ sa umanjenjem od 18.977,90 KM i „Grantovi srednjim školama“ sa umenjenjem od 9.660,00 KM. Umanjenje ove dvije stavke koje iznosi ukupno 28.637,90 KM je nastalo takođe zbog ograničenog odvijanja nastave u školskoj 2020/2021 godine, čime je niz školskih aktivnosti bio suspendovan za realizaciju.
- Stavka "Grant za angažovanje volontera u javnim ustanovama" je umanjenja za 3.512,00 KM, zbog manje iskazanog interesa ustanova za angažman volontera.
- Slijede stavke „Grantovi ostalim organizacijama u oblasti kulture“ sa umanjenjem od 10.000,00 KM i „Grantovi za obilježavanje praznika, jubileja, značajnih datuma Općine, kulturne i vjerske manifestacije, sa programom obilježavanja tekovina odbrane 1992-95. i 1941-45. godine“ sa umanjenjem od 11.603,60 KM. Ukupno umanjenje ove dvije stavke iznosi 11.603,60 KM, a umanjenje je nastalo ograničenjem mogućnosti održavanja manifestacija i sadržaja iz oblasti kulture, prije svega zbog ograničenosti kretanja i drugih mjera vezanih za pandemiju.

3.4. *Grantovi u oblasti sporta* su ostvareni u većem obimu od planiranih za 1,97%, odnosno 9.390,95 KM. Ova podgrupa grantova je jedina ostvarena u većem obimu od planiranog. Razlog uvećanja je povratak klubova trenažnim i takmičarskim aktivnostima u punom kapacitetu, a nakon perioda ograničenih aktivnosti u vremenu pandemije.

3.5. *Grantovi udruženjima građana* su realizovani u 90,21%-tnom obimu uz izmirenje svih ugovorenih obaveza prema udruženjima.

3.6. *Grantovi podrške privredi i ostalo* su ostvareni u manjem obimu od planiranog za 7,38%, odnosno 98.242,09 KM u apsolutnom iznosu.
U okviru ove grupe grantova 8 od 14 stavki je realizovano u približno planiranom nivou.
Samo jedna stavka je ostvarena u većem obimu od planiranog. Radi se o stavci "Sredstva podrške za zapošljavanje i samozapošljavanje boračkih populacija iz Budžeta ZE-DO kantona" sa uvećanjem od 35%, odnosno 77.000,00 KM zbog odobravanja većih grant sredstava za ove namjene korisnicima poticajnih sredstava sa teritorije Tešnja. Radi se o tome da je i u 2021. godini sa teritorije naše Općine registrovan daleko veći broj aplikanata u odnosu na druge općine.
Umanjena ostvarenja su iskazana u okviru pet stavki:
-"Podrška razvoju start up ideja mladih" sa umanjenjem od 15,67%, odnosno 14.100,00 KM zbog odustajanja od realizacije dva odabrana kandidata na kraju samog procesa izbora, zbog čega sredstva nisu ni realizovana.
-"Podrška organizaciji Sajma privrede u Tešnju i drugim sajamskim aktivnostima" je umanjena za 18.000,00 KM zbog ponovnog odgađanja i otkazivanja Tešanjskog sajma privrede, drugu godinu za redom.

-„Grantovi za komunalne potrebe (uređenje fasada, zbrinjavanje pasa lutalica i drugo)“ je ostvarena u manjem obimu za 7,91%, odnosno 7.512,51 KM. Razlog umanjenja je prijenos jednog dijela sredstava za realizaciju u 2022. godinu.
-Stavka „Povrat poreza, izvršenja po presudama, prinudna izvršenja i sporazumna rješenja i otpis“ umanjena je za 9,9%, odnosno 6.929,00 KM iz razloga manjeg broja zahtjeva za povrat poreza, kao i potreba za sporazumna rješenja.

3.7. *Kamate i operativna budžetska rezerva*.
Sve kamate po osnovu kredita su isplaćene blagovremeno i u planiranom iznosu za 2021. godinu, mada su one za 2021. godinu iznosile svega 7.039,30 KM od rezervisanih 43.000,00 KM, zbog izuzetno malog nivoa primijenjenih kamatnih stopa.

"Sredstva operativne budžetske rezerve" su utrošena u visini od 26.600,00 KM (26,6% planiranih sredstava), a pojedinačni utrošak sredstava prikazan je u narednom tabelarnom pregledu:

R.br	Datum donošenja rješenja	Primalac sredstava	Svrha doznake	Iznos odobrenih sredstava
-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
1	10.02.2021	Dubravac Husejin	Ispl. po rj. Dubravac Husejin, pomoć u sanaciji štete na stambenom objektu koji je oštećen u požaru 29.11.2020	3.000
2	24.03.2021	UG Streljački klub Tešanj	UG Streljački klub Tešanj, oprema za učešće na Europskom prvenstvu R Hrvatska	3.000
3	16.04.2021	Hodžić Amir	Hodžić Amir, muhafiz hafize Dizdarević Selme iz Tešnja	300
4	23.04.2021	Iriškić Fazila	Iriškić Fazila JNP na ime nadok. dijela štete nastale iznenadnim uginućem krave	500
5	26.04.2021	Dizdarević Selma	Podrška za polaganje hifza	800
6	08.07.2021	Pašić Edin iz Vukova	Isplata JNP na ime nadok. dijela štete nast. uginućem krave, za nabavku nove	500
7	13.08.2021	Delić Ahmed	Podrška za polaganje hifza	500
8	13.08.2021	Salkanović Nail	Podrška za polaganje hifza	500
9	13.08.2021	Hadžić Adil	Podrška za polaganje hifza	500
10	13.08.2021	Salkanović Almir	Muhafiz hafiza Salkanović Naila - podrška	300
11	13.08.2021	Bukvić Ahmed	Muhafiz za dva hafiza Ahmed Delić i Adil Hadžić – podrška	600
12	15.09.2021	Smajić (Islam) Mirnes	JNP na ime liječenja	3.000
13	30.09.2021	UG Sportskih ribolovaca Jelah Tešanj	Svjetsko prvenstvo u Novom Sadu, R. Srbija	5.000
14	25.10.2021	Aldobašić Davud	Podrška za polaganje hifza	500
15	25.10.2021	Ibrahimović Adna	Podrška za polaganje hifza	500
16	25.10.2021	Dedić Edin	Podrška za naučeni hifz- muhafiz hafize Adne Ibrahimović	300
17	25.10.2021	Bukvić Ahmed	Podrška za naučeni hifz, muhafiz Aldobašić Davud	300
18	19.11.2021	Hasaničević Amira iz Jevadžija	JNP na ime pomoći za nadoknadu dijela štete nas. uginućem krave	500

19	24.11.2021	Mahalbašić Denisa iz Potočana	JNP na ime pomoći za nas. dijela štete nastale uginućem krave, nabavka novog grla	500
20	13.12.2021	Joldić (Smajo) Ćazim	JNP na ime pomoći u sanaciji štete na st. objektu koji je ošt. u požaru 21.11.2021.	2.500
21	15.12.2021	Kašibović Besima iz Krndije	JNP na ime pomoći za liječenje	3.000
		UKUPNO		26.600,00
		Postotak u odnosu na porezne i neporezne prihode Budžeta		0,19%
		Postotak realizacije stavke od raspoloživog		26,60%

Tabela 7. Pregled utroška sredstava operativne budžetske rezerve

4. Kapitalni grantovi (transferi) i izdaci.

Prije svega potrebno je naglasiti da je kapitalni dio budžeta najosjetljiviji na spoljne faktore. Ovaj dio budžeta je zavistan od postupaka javnih nabavki i dužine trajanja tog procesa u kojem učestvuju ponuđači i Ured za žalbe, takođe je zavistan od viših nivoa vlasti i dinamike odobravanja i doznake sredstava, kao i od obaveze postupaka uključenja novih projekata kroz rebalansiranje budžeta koje usvaja Općinsko vijeće.
Svi ovi faktori mogu dodatno produžiti realizaciju pojedinačnih kapitalnih projekata, što je i bio slučaj sa Budžetom za 2021. godinu.
U narednom dijelu Izvještaja su istaknuti osnovni razlozi iskazanog malog procenta realizacije kapitalnog dijela Budžeta, kako slijedi:

1. „Projekt prikupljanja, odvodnje i prečišćavanja otpadnih voda na području općine Tešanj“ se realizuje kroz tri ugovora potpisana u postupku javne nabavke čija procedura je bila produžena za više od pola godine zbog žalbenog postupka. Stoga je realizacija projekta planirana u dvije budžetske godine, te je nefakturisani dio radova u visini od cca. **2.750.000,00 KM** prenesen i ponovo planiran za realizaciju u 2022. godinu.
2. Dio planiranih projekata je ugovoren ali nije okončan u 2021. godini, te su ova sredstva prenesena za realizaciju istih u ukupnoj visini od **2.649.538,01 KM**. Ovi projekti su planirani u Budžetu 2022. godine na stavci „Realizacija ranije ugovorenih i prenesenih projekata iz prethodnih godina“, a taksativno su navedeni u okviru tačke 2. tabelarnog dijela Izvještaja.
   Potreno je istaći da se prilikom izrade rebalansa Budžeta čekalo sa donošenjem odluka viših nivoa vlasti, prije svega po pitanju vodnih naknada ZE-DO kantona i sredstava Vlade Federacije BiH za kapitalne grantove. Nakon donošenja ovih odluka usvojen je rebalans, a zbog kratkog period za provođenje javnih nabavki (nakon usvajanja rebalansa) ugovoreni su, a potom preneseni projekti vodosnabdijevanja od 663.649,63 KM i projekt gradnje objekta OŠ u Medakovu od 491.400,00 KM.
3. Sredstava na stavci "Opremanje civilne zaštite, jedinica i službi iz sredstava posebne naknade" i "Opremanje vatrogasne jedinice iz sredstava Fonda za vatrogastvo i budžeta" takođe nisu realizovana, ali ni ugovorena. Kao što je to već naglašeno, u protekloj godini nije bilo potrebe za aktivnostima na otklanjanju posljedica prirodnih nesreća, te su sredstva akumulirana. Budući da se radi o namjenskim sredstvima ista su prenesena u narednu godinu u okviru planirane stavke u Budžetu za 2022. godinu. Ova sredstva iznose **630.000,00 KM**.
4. Dio projekata za koje su obezbijeđena grant sredstva nisu realizovani zbog potrebe stvaranja tehničkih uslova i zaokruženja finansijske konstrukcije. Radi se o projektima rekonstrukcije raskrsnice Jelah i gradnja školskih objekata i nabavke vatrogasnog vozila ukupne visine od **270.000,00 KM**. Ova sredstva su stornirana i prenesena u Budžet za 2022. godinu.

5. Sredstva GSM licenci nisu ostvarena, tako da nije realizovana ni planirana stavka na rashodovnoj strani budžeta od **100.000,00 KM**.

Bez obzira na gore navedene razloge koji su doveli do umanjenja realizacije u 2021. godini, ostvarenje kapitalnog dijela Budžeta od **3.965.192,62 KM** je na većem nivou od izvršenja iz 2020. godine, koje je iznosilo 3.882.226,44 KM.

Kada se na realizovana kapitalna ulaganja dodaju i preneseni projekti (gore navedene stavke 1. i 2.), ostvarenje ovog dijela budžeta bi iznosilo **9.364.730,63 KM. Time bi kapitalna ulaganja bila realizovana u 90,28%-tnom iznosu.**

Razlozi umanjenog ostvarenja pojedinačnih stavki kapitalnog dijela Budžeta su navedeni u narednom dijeli Izvještaja:
-Na 13 stavki koje su iskazane u manjem obimu od planiranog izvršeno je ugovaranje aktivnosti koje se nalaze u različitim fazama realizacije, a koje nisu okončane (faktirisane) sa 31.12.2021. godine. Ova sredstva su iskazana u tački 2. Izvještaja, kojom je definisan prijenos ugovorenih projekata u 2022. godinu, a radi se o dijelovima ili cjelokupnim sredstvima planiranim na slijedećim stavkama: „Gradnja objekta osnovne škole 9. septembar Medakovo“, „Gradnja sportske dvorane Jelah - II faza“, „Utrošak sredstava od koncesija i naknade za korištenje šuma“, „Podrška projektima i utrošak sredstava kapitalnih grantova viših nivoa vlasti i drugih izvora“, „Uređenje i izgradnja odbojnih i zaštitnih ograda, trotoara, pješačkih staza i autobuskih stajališta“, „Realizacija ranije ugovorenih i prenesenih projekata iz prethodnih godina“, „Izrada sistema videonadzora na području općine Tešnja (faza I i faza II)“, „Izrada prostorno planske i druge projektne dokumentacije“, „Vodosnabdijevanje (dodatne količine vode i razvoj distributivne mreže)“, „Nabavka opreme i objekata za potrebe funkcionisanja Organa uprave“, „Informatička i druga oprema i nabavka softvera za Općinu“, „Kapitalna ulaganja (Plan kapitalnih investicija)“ i „Sufinansiranje kapitalnih ulaganja Doma zdravlja Tešanj - adaptacija prostora u potkrovlju zgrade SHMP za arhivu JU i uređenje ambulante Miljanovci-Lončari“.

- Na 4 stavke ovog dijela Budžeta nije bilo realizacije aktivno zbog izostanka grant sredstava viših nivo vlasti, a radi se o slijedećem: „Obaloutvrda rijeke Usore“, „Sredstva za uređenje Starog grada – Gradine Tešanj i očuvanje pisane i materijalne baštine“, „Uređenje industrijskih zona i poslovne infrastrukture“, i „Utrošak sredstava GSM licenci“.

- Stavka „Izgradnja sportskog poligona u Dolcu - vještačka trava i drugo“ nije realizovana budući da se nije iznašao modus za upravljanje i održavanje cjelokupnim objektom.

- Stavke „Rekonstrukcija raskrsnice Jelah“, „Uređenje rasvjete u urbanim zonama Općine – zamjena postojećih svjetiljki LED rasvjetnim tijelima, dogradnja dijela rasvjete i iluminacija“ i „Revitalizacija rijeke Usore“ nisu realizovane zbog nepostojanja adekvatnih usaglašenih rješenja, uz dodatno opterećenje imovinsko pravnim odnosima.

Pored navedenog ističemo da su u izvještajnom periodu u cjelini okončane godišnje aktivnosti projekata i aktivnosti koje se u kontinuitetu provode niz godina, a radi se o slijedećem:
„Sufinansiranje kapitalnih ulaganja Opće bolnice Tešanj - nabavka medicinske opreme“ od 64.901,00 KM, „Izgradnja novog objekta Centra za socijali rad Tešanj“ od 110.419,72 KM, „Grantovi podrške projektima vjerskih zajednica i crkava“ od 49.000,00 KM, „Izgradnja azila za pse“ od 43.433,68 KM, „Obezbjeđenje parkomata, gradnja i uređenje parking prostora“ od 31.730,19 KM, „Uređenje izletišta Kiseljak“ od 50.915,00 KM i drugih.

5. Povrat sredstava finansiranja je realizovan u manjem obimu od planiranog za 10,46%.
"Otplata kredita EIB" je realizovana u planiranom obimu, s neznatnim umanjenjem od 1.407,28 KM, a prema definisanom amortizacionom planu Federalnog ministarstva finansija.
Druga stavka ove grupe se odnosi servisiranje 50% obaveze po kreditu JP Toplana D.D. Tešanj, a u skladu sa Odlukom Općinskog vijeća i Sporazumom potpisanim sa JP Toplana Tešanj.

4/ REVIZIJA

Pored svega navedenog, u okviru ovog izvještaja dodatno smo uključili i informaciju o provedenoj finansijskoj reviziji Općine Tešanj za 2020. godinu, koja je provođena u periodu januar – septembar 2021. godine. Reviziju je u okviru svog redovnog godišnjeg plana vršio Ured za reviziju institucija Federacije BiH.
Odmah, nakon dostave konačnog Izvještaja od strane Ureda (septembar 2021. godine, Općina Tešanj je pripremila Plan realizacije preporuka Ureda za reviziju (20.10.2021. godine), Općinskom vijeću Tešanj je dostavila Informaciju o finansijskoj reviziji Općine Tešanj za 2020. godinu (20.10.2021. godine), Rješenjem Općinskog načelnika imenovan je Tima za praćenje realizacije i izvještavanje po „Planu realizacije preporuka Ureda za reviziju“ (25.10.2021. godine), Uredu za reviziju je dostavljena Informacija o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka (08.11.2021. godine).

U okviru Informacije za Općinsko vijeće date su sve relevantne informacije vezano za provedenu reviziju. U prilogu Informacije je dostavljen i cjelokupan Plan za realizaciju preporuka Ureda za reviziju, koji je proslijeđen i samom Uredu za reviziju institucija u Federaciji BiH.
Praćenje realizacije aktivnosti teče kontinuirano, a prvi izvještaj općinskog Tima za praćenje realizacije je sačinjen dana 25.01.2022. godine. Tim je u prvom izvještaju konstatovao da su aktivnosti na realizaciji svih preporuka započete, da je obezbijeđeno da se neke od njih odvijaju kontinuirano, ta da je zaključno sa 25.01.2021. godine u potpunosti realizovano 12 aktivnosti. Naredni izvještaj Tima će se raditi na dan 31.03.2021. godine. Konačan rok, koji je definisan općinskim Planom, za realizaciju preporuka Ureda po svih 26 tačaka je 30.06.2022. godine.

5/ ZAKLJUČAK

Izvršenje Budžeta protekle godine je pratila stabilizacija privrednih tokova i ekonomskih aktivnosti, kako na teritoriji Općine, tako i Federacije u cjelini. Ističemo da su rastu budžetskih prihoda doprinijela i inflatorna kretanja koja su zahvatila kako BiH, tako i šire okruženje u cjelini. Sve to je utjecalo na stabilizaciju budžeta značajnim rastom poreznih i neporeznih prihoda, koji su se sada pozicionirali na većem nivou od rekordnih prihoda iz predpandemijske 2019. godine. Ovo je bila dobra osnova za uvećanje budžeta i izradu rebalansa sa uvećanjem kapitalnog dijela budžeta.
S druge strane, u samoj realizaciji zacrtanih ciljeva pojavile su se objektivne poteškoće, koje su apsolvirane u tekstu ovog dokumenta. One su dovele do usporene realizacije pojedinih aktivnosti, što je rezultiralo prijenosom dijela projekata za realizaciju u 2022. godinu, u visini od 5,1 milion KM. Stoga, kapitalni dio sa ovim ugovorenim projektima koji će biti realizovani u prvoj polovini 2022. godine iznosi 9 miliona KM.

Radi sagledavanja cjelovite slike u narednom tabelarnom pregledu iskazujemo izvršenje Budžeta kako bi ono izgledalo da su gore navedeni projekti realizovani u izvještajnom periodu:

PRIHODI 2022. GODINE			
PRIOD-PRIMITAK	PLAN	REAL.	PRO-CENT
Direktni porezi	3.869.000,00	4.115.571,87	106,37
Indirektni porezi	5.510.000,00	5.935.784,13	107,73
Neporezni prihodi	3.433.000,00	3.759.053,08	109,50
Tekući grantovi	1.470.000,00	1.360.949,03	92,58
Kapitalni grantovi	3.867.000,00	2.914.799,12	75,38
Prenesena sredstva	1.667.000,00	1.667.316,26	100,02
Kreditna sredstva	1.750.000,00	1.750.000,00	100,00
SUMA	21.566.000,00	21.503.473,49	99,71

RASODI 2022. GODINE			
RASHOD-IZDATAK	PLAN	REAL.	PRO-CENT
Sredstva za plate i naknade	2.781.000,00	2.702.916,05	97,19
Materijalni rashodi uprave	1.110.600,00	1.023.227,49	92,13
Opšte-društvene potrebe	2.094.000,00	1.536.663,20	73,38
Tekući grantovi i sredstva rezervi	5.102.400,00	4.616.456,94	90,48
Kapitalni grantovi i izdaci	10.373.000,00	9.364.730,63	90,28
Povrat sredstava kredita	105.000,00	94.018,70	89,54
SUMA	21.566.000,00	19.338.013,01	89,67

Najveći dio aktivnosti kapitalnog dijela se odnosi na prioritetne sektore uz adekvatno korištenje namjenskih sredstava. Radi se o projektima vodosnabdijevanja uz pronalaženje dodatnih količina vode, gradnju kanalizacionih kolektora uz zaštitu postojećih izvorišta vode, eksproprijacije za pristupnu saobraćajnicu koridoru Vc i vodosnabdijevanje, izradu videonadzora u cilju poboljšanja opće sigurnosti, gradnju novih objekata obrazovanja (OŠ Medakovo), sportsko-rekreacionog tipa (dvorana Jelah) i socijalne zaštite (objekat Centra za socijalni rad), asfaltiranje putnih komunikacija mjesnih sredina i niz drugih projekata.

Pored kontinuiteta visokog stepena kapitalnih ulaganja, Općina je obezbijedila veći stepen zadovoljenjem opštedruštvenih potreba i grant sredstava za niz različitih oblasti od socijalnih pomoći, preko stipendija, projekata

nevladionog sektora do podrške privredi. Takođe je obezbijeđeno uspješno funkcionisanje organa uprave, sa postizanjem niz značajnih rezultata u poboljšanju općih performansi sistema, kako uprave, tako i Općine u cjelini. Kontinuirano se radi na promociji potencijala, te stvaranju bolje slike o Općini, uz stvaranje boljeg poslovnog i životnog ambijenta u cjelini.

Naglašavamo da se i dalje kontinuirano poduzimaju aktivnosti na poboljšanju položaja Općine u raspodjeli javnih prihoda i uvećanju istih, čime se povećava finansijska osnova za dalji razvoj, bez dodatnog opterećenja građana ovih prostora.

Konačno, aktivnostima Organa uprave i dalje se obezbjeđuju značajna grant sredstva viših nivoa vlasti, fondova, građana i međunarodnih institucija iako je u tekućoj godini bilo zastoja i otežavajućih objektivnih okolnosti. Na ovaj način se, uz dalje kreditno zaduženje, posebno obezbijeđuje sredstva za finansiranje strateških ciljeva Općine, čime se u krajnjoj mjeri obezbjeđuje razvojna komponenta Budžeta i njegov dominantno razvojni karakter.

OBRAĐIVAČ
SLUŽBA ZA FINANSIJE, KOMUNALNE
I INSPEKCIJSKE POSLOVE
Amel Karahmet, dipl.oec.

PODNOSILAC IZVJEŠTAJA
OPĆINSKI NAČELNIK

Mr.sci.Suad Huskić

Broj: 04-11-1-742/22
Datum: 24.03.2022. godine